

Hogeschool Utrecht

Bachelor Social Work (voltijd)

*Inclusief: Cultureel Maatschappelijke Vorming (voltijd)
 Maatschappelijk werk en Dienstverlening (voltijd, deeltijd)
 Sociaal Pedagogisch Hulpverlening (voltijd, deeltijd)*

Beperkte opleidingsbeoordeling

Samenvatting

In december 2018 is de bestaande hbo-bacheloropleiding Social Work bezocht door een visitatiepanel van NQA. De opleiding Social Work is via een planningsneutrale conversie ontstaan vanuit de opleidingen CMV, MWD en SPH. Deze drie opleidingen faseren de komende twee jaar uit, waarmee tevens de nieuwe opleiding Social Work vanaf 2020 volledig (leerjaar 1 tot met 4) operationeel is. Het panel beoordeelt de opleiding als **voldoende**.

Standaard 1: Beoogde leerresultaten

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn goed afgeleid uit het landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk dat in 2017 werd vastgesteld. De drie kerntaken hieruit zijn het centrale uitgangspunt voor de opleidingsdoelstellingen en zijn door de opleiding vertaald naar inhoudelijk relevante beroepstaken en sociale waarden. Zowel op landelijk als op opleidingsniveau is de relatie met niveau-indicatoren (bachelor) aantoonbaar gelegd en er wordt blijvend gezorgd voor een aansluiting op de eisen vanuit de (inter)nationale beroepspraktijk. De opleiding speelde de afgelopen jaren actief in op de ontwikkelingen in de sector en heeft de transitie in het sociaal domein aangegrepen om het onderwijs niet alleen beroepsinhoudelijk, maar ook onderwijskundig te vernieuwen. De opleiding zet met het motto - Sterk Sociaal Werk - en de sociale waarden een onderscheidend profiel neer.

Standaard 2: Onderwijsleeromgeving

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding, zowel beroepsinhoudelijk als onderwijskundig, de vernieuwing in haar onderwijs heeft vormgegeven. Vanuit de didactische ontwerpprincipes is de opleiding gekomen tot een aantrekkelijke inrichting van het SW-programma met werkplaatsen en leerteams. Naast dat de opleiding op deze manier de praktijk en lectoraatsactiviteiten structureel betreft bij en inbedt in het programma, ligt in de opzet de stimulans tot het nemen van verantwoordelijkheid voor het leerproces door de studenten. Het panel vindt dit een krachtig leerconcept. Inhoudelijk is het programma adequaat aangesloten op de kern- en beroepstaken, de beoogde leerresultaten. De opleiding kent een hooggekwalificeerd docententeam waarin de verschillende benodigde vakinhoudelijke en domeinbrede kwalificaties goed vertegenwoordigd zijn.

Standaard 3: Toetsing

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel concludeert dat het systeem van toetsing van de opleiding overtuigend voldoet. Het systeem van toetsing is gestoeld op de principes die hogeschoolbreed in een toetskader en op instituutsniveau in het toetsbeleid zijn neergelegd. Beleidsmatig zit dit systeem goed in elkaar,

met aandacht voor relevante kwaliteitseisen aan toetsing en beoordeling. De opleiding kent een gevarieerd toetsaanbod, dat zowel qua vorm als inhoudelijk aansluit op het aangeboden onderwijs. De toetsing kent een stevig praktijkgericht karakter, onder meer gefaciliteerd vanuit de werkplaatsen. Naarmate de opleiding vordert, neemt het gevraagde niveau in de toetsing toe, onder meer blijkend uit de groei van het integratieve karakter van toetsen. Studenten zijn positief over de toetsing en beoordeling al zien zij wel ruimte voor aanscherping van enkele onderdelen, zoals meer duidelijkheid over beoordelingscriteria en meer eensgezindheid van docenten hierin. De borging van de toetsing en beoordeling is voldoende op orde. Een toetsexpertgroep en de examencommissie zijn belangrijke actoren in de PDCA-cyclus rondom toetsing.

Standaard 4: Gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Om zich een beeld te vormen van de realisaties van de beoogde leerresultaten, bestudeerde het panel vijftien afstudeerdossiers van afgestudeerden CMV, MWD en SPH. Over de drie opleidingen (incl. voltijd en deeltijdvarianten) heen is het panel positief over de realisaties van de bereikte competentiebeheersing. In de praktijkgerichte onderzoeksprojecten, reflecties en andere verslagen ziet het panel dat de afgestudeerden overtuigend voldoende zijn toegerust het werkveld tegemoet te treden. Het meso- en macroperspectief kan - tegenover het microperspectief - nog sterker verankerd worden in de uitwerkingen om de waarde van de onderzoeken verder te verbreden. Alumni en vertegenwoordigers van het werkveld tonen zich positief over het niveau van de opleiding en zien de opleidingskwaliteit ook in de wijze waarop de opleiding de vernieuwing naar Social Work vormgeeft.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	7
Schets van de opleiding	9
Standaard 1 Beoogde leerresultaten	11
Standaard 2 Onderwijsleeromgeving	14
Standaard 3 Toetsing	19
Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten	24
Eindoordeel over de opleiding	27
Aanbevelingen	28
Bijlagen	29
Bijlage 1 Bezoekprogramma	30
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	32

Inleiding

Dit visitatierapport bevat de beoordeling van de bestaande hbo-bacheloropleiding Social Work van Hogeschool Utrecht. Het visitatiepanel van NQA dat de beoordeling heeft uitgevoerd is samengesteld door NQA, in opdracht van Hogeschool Utrecht en in overleg met de opleiding. Voorafgaand aan de visitatie heeft de NVAO het panel goedgekeurd.

Het rapport beschrijft de bevindingen, overwegingen en conclusies van het panel. Ook bevat het enkele aanbevelingen voor de opleiding. Het rapport is opgesteld conform het *Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs* van de NVAO (september 2016) en het *NQA-protocol 2018*.

De visitatie heeft plaatsgevonden op 4 december 2018 en het visitatiepanel bestond uit:

Mevrouw drs. E.H.M. (Ellen) Laeven (voorzitter, domeindeskundige)

De heer dr. E.L. (Erik) Jansen (domeindeskundige)

Mevrouw drs. M. (Mariël) van Pelt (domeindeskundige)

Mevrouw L.M. (Loes) Damhuis (studentlid)

Mevrouw M. Snel BHRM & BEd, auditor (sr.) van NQA, trad op als lead-auditor van het panel.

De opleiding maakte onderdeel uit van een visitatiegroep. Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant, voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de panels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Bij de aanvraag heeft de instelling een zelfevaluatierapport (ZER) aangeboden. Deze voldeed naar vorm en inhoud aan de eisen van het desbetreffende NVAO-beoordelingskader en aan de eisen van het *NQA-protocol 2018*. Het visitatiepanel heeft de ZER bestudeerd en een bezoek aan de opleiding gebracht; zie bijlage 1 en 2. Met alle (mondeling en schriftelijk) verstrekte informatie heeft het panel tot een weloverwogen oordeel kunnen komen.

Het visitatiepanel verklaart dat de beoordeling van de opleiding in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

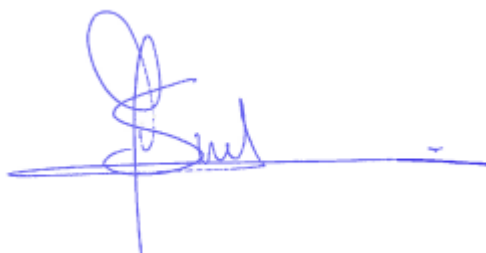
Utrecht, 5 maart 2019

Panelvoorzitter

Ellen Laeven

Lead-auditor

Merijn Snel

Schets van de opleiding

Binnen Hogeschool Utrecht valt de opleiding Social Work onder het Instituut voor Social Work (ISW). Het motto van ISW is: Sterk Sociaal Werk. ISW zet zich hiervoor in binnen de hogeschool, in de regio en op landelijk niveau en waar mogelijk in internationaal verband. ISW doet dit in nauwe samenwerking met het Kenniscentrum Sociale Innovatie.

Op het moment van de visitatie doen zich een aantal bewegingen voor binnen ISW en de HU. De opleiding bevindt zich in een dynamische context. Zo is de hogeschool vanuit de missie 'bevorderen van de kwaliteit van leven in een stedelijke omgeving' bezig zich verder te ontwikkelen naar een onderwijsinstelling waarbij beroepsonderwijs en praktijkonderwijs in synergie met elkaar worden uitgevoerd. Concreet wordt de synergie tussen beroepspraktijk, praktijkonderzoek en beroepsonderwijs versterkt met aandacht voor gepersonaliseerd, ervaren, samen en blended leren.

Voor ISW geldt dat het sociale domein in transitie is. Kortweg gaat het om de overgang naar een participatiesamenleving, waarbij de drie zogeheten decentralisatiewetten een belangrijke rol spelen. De sector Hogere Sociale Studies van de Vereniging Hogescholen heeft - rekening houdend met de internationale dimensies van het beroep - hierop ingespeeld door het *Landelijk Opleidingsdocument Sociaal Werk* (2017) te ontwikkelen. Hierin worden kerntaken, kwalificaties en kennisbasis voor de opleiding Social Work beschreven. Tevens wordt hierin uitgewerkt dat elke student afstudeert in één van de drie profielen, kortweg: Welzijn en Samenleving, Zorg en Jeugd.

ISW speelt in op voorgenoemde ontwikkelingen via een meerjarig proces van onderwijsinnovatie dat in 2015 is begonnen. In studiejaar 2020-2021 zullen de eerste studenten met het profiel SW afstuderen. Het onderwijsinnovatieproces betreft zowel beroepsinhoudelijke als onderwijskundige vernieuwing. De onderwijskundige vernieuwing sluit nauw aan bij de geschetste hogeschoolvisie. Beroepsinhoudelijk gaat het primair om de gefaseerde (cohortvolgende) overgang van de drie opleidingen CMV, MWD en SPH naar één brede basisopleiding Social Work (SW), inclusief de drie profielen (Welzijn en Samenleving, Zorg en Jeugd).

ISW profileert zich met creatief-cultureel en forensisch sociaal werk. Hiervoor is aandacht binnen de opleiding SW. Daarnaast krijgt dit binnen ISW vorm in de masteropleidingen die aansluiten bij alle profielen en accenten van de opleiding: Master Community Development (profiel welzijn en samenleving; accent creatief-cultureel), Master Forensisch Sociale Professional (accent forensisch), Master Innovatie in Zorg en Welzijn (profiel zorg) en de Master Pedagogiek (profiel jeugd).

In studiejaar 2018-2019 zijn de eerste twee jaren van het vierjarige curriculum de brede basisopleiding SW en bestaan de laatste twee jaren uit de opleidingen CMV, MWD en SPH. De deeltijdopleiding SW maakt deel uit van de HU Pilot Flexibilisering/Werken met leeruitkomsten die op hogeschoolniveau wordt geaccrediteerd. Deze variant valt buiten de opleidingsbeoordeling. Wel zijn de uifaserende deeltijdvarianten van de opleidingen MWD en SPH meegenomen (Standaarden 3 en 4).

Simultaan met deze gefaseerde invoering van het vernieuwde onderwijs wordt de organisatiestructuur van het instituut geleidelijk (cohortvolgend) aangepast. Het vernieuwde onderwijs is georganiseerd rondom het concept van werkplaatsleren. Het instituut heeft als uitgangspunt dat degene die onderwijs ontwikkelt, ook degene is die het onderwijs uitvoert. De organisatie- en teamontwikkeling krijgt aldus op organische wijze gestalte tijdens het innovatieproces van ontwikkelen en invoeren van het nieuwe onderwijs.

Basisgegevens opleiding

Naam instelling	Hogeschool Utrecht
Status	Bekostigd
Resultaat instellingstoets	Positief juni 2014 nieuwe instellingstoets najaar 2018
Naam opleiding zoals in CROHO	B Social Work
Oriëntatie en niveau opleiding	Professionele Bachelor
Domein	Social Work
Graad	Bachelor Social Work
Aantal studiepunten	240 EC
Afstudeerrichtingen	Zorg, Jeugd, Welzijn en Samenleving
Locatie	Utrecht
Varianten	voltijd en deeltijd
Onderwijstaal	Nederlands
Registratienummer in CROHO	34116
Docenten: aantal	120
Docenten: fte	82
Docenten: opleidingsniveau	PhD= 5%; MA= 86%
Student-docentratio	Voltijd 1:24,6 / Deeltijd 1:27,4

Standaard 1 Beoogde leerresultaten

De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

De beoogde leerresultaten van de opleiding zijn goed afgeleid uit het landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk dat in 2017 werd vastgesteld. De drie kerntaken hieruit zijn het centrale uitgangspunt voor de opleidingsdoelstellingen en zijn door de opleiding vertaald naar inhoudelijk relevante beroepstaken en sociale waarden. Zowel op landelijk niveau als op het niveau van de opleiding is de relatie met niveau-indicatoren (bachelor) aantoonbaar gelegd en er wordt blijvend gezorgd voor een aansluiting op eisen vanuit de (inter)nationale beroepspraktijk. De opleiding speelde de afgelopen jaren actief in op de ontwikkelingen in de sector en heeft de transitie in het sociaal domein aangegrepen om het onderwijs beroepsinhoudelijk te vernieuwen, waarbij de onderwijskundige vernieuwing sterke nadruk heeft gekregen. Het panel vindt dat de opleiding met het motto - Sterk Sociaal Werk - en een benadering vanuit sociale waarden onderweg is een onderscheidend profiel neer te zetten.

Onderbouwing

Sectorontwikkelingen: sociaal domein in transitie

Het sociaal domein is in transitie. Kortweg gaat het om de overgang naar een participatiesamenleving waarbij de drie zogeheten decentralisatiewetten een belangrijke rol spelen. De sector Hogere Sociale Studie van de Vereniging Hogescholen heeft hierop ingespeeld door het *Landelijke Opleidingsdocument Sociaal Werk (2017)* te ontwikkelen. Hierin worden de kerntaken, kwalificaties en kennisbasis voor de opleiding Social Work beschreven. Tevens zijn hierin drie afstudeerprofielen uitgewerkt: Welzijn & Samenleving, Zorg en Jeugd.

Afstudeerprofiel Jeugd

Het afstudeerprofiel Jeugd draait om vraagstukken verbonden met opgroeien en opvoeden. Studenten leren ondersteuning te bieden aan kinderen, jongeren, gezinnen en grijpen daar waar nodig in. Afgestudeerden conform dit profiel kunnen zich aanmelden voor registratie als jeugd- en gezinsprofessional bij de Stichting Kwaliteitsregister Jeugd.

Afstudeerprofiel Zorg

Met het profiel Zorg kiezen studenten ervoor opgeleid te worden om ondersteuning te bieden aan mensen met een lichamelijke aandoening of handicap, een verstandelijke beperking of psychische kwetsbaarheid en aan hun naaste omgeving. Dit profiel biedt de mogelijkheid de route voor registratie als GGZ-agoog te volgen.

Afstudeerprofiel Welzijn & Samenleving

Het verbinden van individuele sociale vraagstukken van mensen met factoren op gemeenschapsniveau staat centraal in het afstudeerprofiel Welzijn & Samenleving. Het gaat hierbij aan zaken als preventie, het werken in een buurtteam en het samenwerken met gemeenten rondom vraagstukken die spelen in een wijk.

Anticiperend op de ontwikkelingen in het domein en verbonden met het landelijke opleidingsdocument zette de HU een onderwijsinnovatieproces in gang gericht op zowel beroepsinhoudelijke als onderwijskundige vernieuwing. Dit proces is in 2015 begonnen. Op dat moment is de beroepsinhoudelijke overgang van de drie uitfaserende opleidingen CMV, MWD en SPH naar één brede opleiding Social Work gestart. Tijdens het studiejaar 2018-2019 zijn de eerste twee studiejaar Social Work operationeel; de laatste twee studiejaar zijn de nog uitfaserende opleidingen. In het studiejaar 2020-2021 studeren de eerste studenten SW af. De onderwijskundige vernieuwing betreft de vormgeving van het onderwijs in werkplaatsen en leerteams. Het panel is positief over de wijze waarop de opleidingen proactief de sectorontwikkelingen hebben gevolgd en hierop inspelen. De gelegenheid is door de opleidingen aangegrepen om het onderwijs niet alleen beroepsinhoudelijk, maar ook onderwijskundig en daarmee organisatorisch verder te brengen.

Beroepsvisie en motto: sterk sociaal werk

Centraal in het werk van de sociaal werker staat de duurzame verbetering van de sociale kwaliteit van onze samenleving en het sociaal functioneren van mensen in relatie tot hun primaire leefomgeving, netwerken, gemeenschappen en waarden van sociale kwaliteit. De opleiding wil SW-professionals opleiden die in staat zijn hier integraal aan te werken. Alle afgestudeerden moeten zicht hebben op het sociale domein en zijn inzetbaar binnen de gehele breedte van het beroepsdomein. Die breedheid noemt de opleiding als een van haar belangrijke profileringspunten.

Het motto van het Instituut voor Social Work van Hogeschool Utrecht is: Sterk Sociaal Werk. Het instituut wenst zich voortdurend in te zetten voor het verbeteren van de profilering en de positionering van sociaal werk als opleidingspraktijk en ook als beroepspraktijk, zowel op regionaal als landelijk niveau en waar mogelijk ook in internationaal verband. De opleiding heeft de ambitie om de komende periode hier nadrukkelijk op in te zetten en zich op dit punt nadrukkelijker te profileren.

Beroepstaken en sociale waarden

Drie kerntaken vormen in het landelijk opleidingsdocument het fundament voor het opleiden van studenten. De opleiding heeft op basis van deze drie kerntaken in dialoog met haar stakeholders zeven beroepstaken geformuleerd als sturend principe van de leerresultaten. Met de vertaling van kerntaken naar beroepstaken is de kern van het beroep voor de opleiding verhelderd en is solide houvast gecreëerd voor de ordening van het curriculum. De kern van de opleidingsdoelstelling ziet er daarmee als volgt uit:

Kerntaak 1. Bevorderen van het sociaal functioneren van mensen en hun sociale context

Beroepstaak 1. Bevorderen van sociaal functioneren van mensen en hun primaire leefomgeving

Beroepstaak 2. Bevorderen van sociaal functioneren van mensen en hun netwerken

Beroepstaak 3. Bevorderen van sociaal functioneren van mensen en hun gemeenschappen

Kerntaak 2. Versterken van de organisatorische verbanden waarbinnen sociaal werk plaatsvindt

Beroepstaak 4. Regisseren en organiseren van samenwerking tussen (professionele) netwerken

Beroepstaak 5. Ondernemend hanteren van sociaal maatschappelijke vraagstukken

Kerntaak 3. Bevorderen van de eigen professionaliteit en de ontwikkeling van het beroep

Beroepstaak 6. Profileren en positioneren van professional, beroepsgroep en maatschappelijke vraagstukken

Beroepstaak 7. Onderzoeken en innoveren van de sociaal werk praktijk

Het panel heeft de kerntaken en de vertaling naar beroepstaken bestudeerd en constateert dat de opleiding hiermee voldoet aan de vereisten die landelijk voor de opleiding Social Work zijn neergelegd, wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie. In het landelijk opleidingsdocument is reeds de relatie met (inter)nationale niveau-indicatoren gelegd en is ook aangesloten bij (inter)nationale ontwikkelingen in het vakgebied. Ook op opleidingsniveau worden deze relaties bewaakt.

Naast deze beroepstaken heeft de opleiding met haar stakeholders een set van acht sociale waarden opgesteld die tevens onderdeel zijn van het profiel voor de op te leiden SW-professional. Het gaat om de waarden: inclusie, participatie, zelfregie, duurzaamheid, ontwikkelen, rechtvaardigheid, veiligheid en sociale cohesie. Het panel vindt deze waardengedrevenheid een mooie invulling van de kern- en beroepshouding en stelt dat de opleiding met deze waarden en vanuit haar motto Sterk Sociaal Werk onderweg is een onderscheidend profiel neer te zetten.

Standaard 2 Onderwijsleeromgeving

Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **goed**.

Het panel is onder de indruk van de wijze waarop de opleiding, zowel beroepsinhoudelijk als onderwijskundig, de vernieuwing in haar onderwijs heeft vormgegeven. Vanuit de didactische ontwerpprincipes is de opleiding gekomen tot een aantrekkelijke inrichting van het SW-programma met werkplaatsen en leerteams. Naast dat de opleiding op deze manier de praktijk en lectoraatsactiviteiten structureel betreft bij en inbedt in het programma, ligt in de opzet de stimulans tot het nemen van verantwoordelijkheid voor het leerproces door de studenten. Het panel vindt dit een krachtig leerconcept. Inhoudelijk sluit het programma adequaat aan op de kern- en beroepstaken, de beoogde leerresultaten. De opleiding kent een hooggekwalificeerd docententeam waarin de verschillende benodigde vakinhoudelijke en domeinbrede kwalificaties goed vertegenwoordigd zijn.

Onderbouwing

Opzet programma

Het onderwijsprogramma is een concretisering van het uitgangspunt van een brede basisopleiding Social Work, de verplichte profielkeuze (jeugd; zorg; welzijn en samenleving) en een optioneel accent (forensisch; creatief-cultureel). Gedurende de eerste twee jaren staat de brede basisopleiding centraal, in jaar drie en vier kiezen studenten een profiel, eventueel een accent, en doen studenten een vrije profilering.

Het eerste studiejaar (de propedeuse) is geënt op het eerste beheersingsniveau dat de opleiding per beroepstaak (zie standaard 1) definieerde. Het onderwijs bestaat uit vier werkplaatsen (4 x 10 EC), twee grondslagenmodules (2 x 5 EC) en het leerteam (10 EC) als lintprogramma. Per werkplaats staan één of twee beroepstaken centraal in combinatie met één specifieke sociale waarde. In het tweede jaar zijn de leeruitkomsten gebaseerd op beheersingsniveau 2. Het onderwijsprogramma bestaat wederom uit vier werkplaatsen, dit keer telkens met een omvang van 15 EC. De inhoudelijke grondslag is gelijk aan het eerste jaar: één of twee beroepstaken en één sociale waarde per werkplaats. Met de overgang naar het tweede beheersingsniveau ziet het panel dat de werkplaatsen verdiepend zijn, waar de werkplaatsen in het eerste jaar nog een sterkere oriënterende functie kenden. De opleiding sorteert met die verdieping tevens adequaat voor op profiel- en accentkeuzes die studenten later in het programma moeten maken. Een verschil met het eerste jaar is tevens de koppeling tussen twee van de vier werkplaatsen. Ondersteund door de adviesraad en andere partners uit het werkveld is voor deze opzet gekozen

om studenten te leren om ten aanzien van sociale vraagstukken een verbinding te leggen tussen het individuele en het gemeenschapsniveau.

Het derde en vierde jaar van de SW-opleiding zijn in ontwikkeling. De huidige, lopende leerjaren betreffen nog het onderwijs van de uitfaserende opleidingen CMV, MWD en SPH. Het SW-onderwijs voor de leerjaren 3 en 4 is in ontwerp gereed. Het onderwijs staat in het teken van de profielkeuze. Elk profiel kent eigen (praktijkcontext-specifieke) werkplaatsen. Studenten gaan daarin aan de slag met het combineren van beroepstaken en ook de sociale waarden komen met name in hun onderlinge (ook conflictueuze) samenhang aan de orde waardoor deze discussief worden gemaakt. Binnen de werkplaatsen worden ook cursussen en workshops aangeboden met een profiel-overstijgend karakter. Het ontwerp laat zien dat bij het afstuderen gewerkt gaat worden met afstudeerkringen rond thematisch geordende vraagstukken binnen het sociale domein en aanpalende domeinen. Kerntaak 3 (beroepstaken 6 en 7) staat in die afstudeerfase centraal.

De vrije profileringsruimte (30 EC) kan door studenten in de eerste helft van het derde of vierde leerjaar ingevuld worden met minoren van ISW. Daartoe biedt ISW een aantal verbredende en verdiepende minoren aan, zoals Werken in Gedwongen Kader, GGZ-agoog en Agressie en Huiselijk geweld. HU participeert in betreffende landelijke netwerken en heeft de afgelopen jaren sterk de kar getrokken van werken in gedwongen kader; dit biedt een mooie basis voor doorontwikkeling, aldus het panel. In de tweede helft van jaar drie kan de student ook vrije profileringsruimte invullen, maar dat met minoren van buiten ISW. Hiervoor kunnen studenten gebruik maken van het minorenaanbod van de HU en collega hogescholen, een internationaal studietraject of een pre-master bij de Universiteit Utrecht.

Het panel ziet dat de opleiding met deze opzet van het programma goed aansluit op de beoogde leerresultaten. De kern- en beroepstaken vormen in combinatie met de sociale waarden het solide uitgangspunt voor de programmaopzet, waarbij tevens een duidelijk niveauopbouw langs beheersingsniveaus wordt gerealiseerd. In de opbouw hebben lectoraten een plek. Lectors en onderzoekers uit de lectoraten zijn betrokken bij de curriculumontwikkeling en werkplaatsen en in het verlengde daarvan de concrete vormgeving van het onderwijs. Het panel vindt dit doordacht opgezet. Als aanbeveling geeft het panel mee dat de opleiding de samenhang tussen onderdelen richting studenten duidelijker kan maken.

Inhoud programma

De inhoud van het onderwijsprogramma is nauw aangesloten op de oriëntatie van de werkplaatsen, die op hun beurt verbonden zijn met de beoogde leerresultaten in de vorm van kern- en beroepstaken en sociale waarden. De werkplaatsen in het eerste leerjaar zijn gericht op: Sociale cohesie, Participatie, Ontwikkelen en Inclusie. Binnen de werkplaatsen wordt onderwijs aangeboden, bijvoorbeeld in de vorm van hoor- en werkcolleges. Zo ziet het panel dat in de werkplaats Ontwikkelen het gaat om het thema opgroeien en opvoeden. Studenten oriënteren zich op actuele sociale vraagstukken bij jeugdigen en het gezin, netwerk en de samenleving rondom jeugdigen. Studenten leren de opgroei- en opvoedsituatie in kaart brengen, onder andere middels gespreksvoering en observatie. In de werkplaats Participatie staan sociale vraagstukken centraal die raken aan kracht en kwetsbaarheid van mensen. Binnen deze werkplaats doen studenten een cursus Benaderingen waarin zij leren hun handelen te onderbouwen vanuit meerdere benaderingen. Ervaringsdeskundigheid, participatie en informele zorg zijn

onderwerpen waar studenten kennis over opdoen en colleges over krijgen van gastdocenten uit één van de lectoraten.

Met de twee grondslagenmodules in het eerste leerjaar verrijkt de opleiding de theoretische kennisbasis van studenten. Bij Grondslagen 1 ligt de focus op theorieën die gaan over het beroep sociaal werk, de Nederlandse en internationale context en de historie. De tweede module behandelt de ontwikkeling van de mens en zijn socialisatie. Het gaat onder meer over de ontwikkelingspsychologie van 0 tot 100 jaar en de betekenis van het socialisatieproces. Tevens wordt de noodzakelijke kennis aangeboden ten aanzien van psychologische begrippen en stromingen, in relatie tot de diverse doelgroepen van de sociaal werker. Via de leerteam-lintmodule ziet het panel tevens dat het onderwijs inhoudelijk gericht is op profileren en onderzoeken.

In het tweede studiejaar ziet het panel dat dit voortbouwt op het onderwijs in het eerste jaar, er vindt een inhoudelijke verdiepingsslag plaats. Langs de structuur van de werkplaatsen ziet het panel dat de onderwijsinhoud zich richt op de thema's: Zelfregie, Sociale rechtvaardigheid, Participatie (2) en Sociale Veiligheid. Samengenomen met het eerste jaar ziet het panel dat het onderwijs binnen de werkplaatsen bestaat uit verschillende beroepstaken zoals: onderzoeken, regisseren, netwerken, gemeenschappen, de primaire omgeving, ondernemen en profileren.

Op basis van bestudering van de cursusbeschrijvingen en een representatieve selectie van het studiemateriaal constateert het panel dat de inhoud van het onderwijs passend is voor een opleiding Social Work. De theoretische oriëntatie is passend en representeert de bagage die studenten Social Work aangereikt behoren te krijgen. Het panel ziet hierin ook een adequate aansluiting op de bouwstenen die landelijk geformuleerd zijn als generieke kennisbasis voor de sociaal werker. Gesprekken met docenten hebben het panel geleerd dat de overgang vanuit de drie voorlopende opleidingen naar één literatuurlijst voor Social Work geen eenvoudige opgave is geweest. Met input van lectoren, docenten en studenten (die recensies schreven over de gehanteerde literatuur) is de uiteindelijke lijst tot stand gekomen. Deze is in de ogen van het panel met aandacht voor de laatste uitgangspunten samengesteld. Desalniettemin is het panel van mening dat een goed basisboek niet zou misstaan als ankerpunt, te meer daar de eigen lectoren recent een dergelijk werk hebben uitgebracht. Een boek dat volgens het panel goed aansluit bij de ambities van de opleiding. Naast literatuur krijgen studenten een bundel van diverse artikelen. Het panel heeft begrepen van de opleiding dat het een bewuste keuze is van de opleiding om studenten te laten werken vanuit een geringe literatuurlijst. De opleiding legt op die manier de verantwoordelijkheid voor het zoeken en vinden van geschikte literatuur bij studenten. Dit getuigt van een sterke invlechting van principes als zelfregie, hetgeen de studenten ook in hun toekomstige beroepspraktijk dienen uit te dragen.

Vormgeving van het programma

De missie van Hogeschool Utrecht is het bevorderen van de kwaliteit van leven in een stedelijke omgeving. Zij heeft de omslag gemaakt van een traditionele instelling voor hoger beroepsonderwijs naar een hedendaagse University of Applied Sciences, met beroepsonderwijs en praktijkonderzoek als twee gelijkwaardige kerntaken. In lijn hiermee heeft zij een actuele onderwijsvisie ontwikkeld waarin de synergie binnen de driehoek tussen beroepspraktijk, praktijkonderzoek en beroepsonderwijs centraal staat evenals gepersonaliseerd, ervarend, samen en "blended" leren.

Op basis van de onderwijsvisie die hogeschoolbreed is vastgesteld, is de SW-opleiding tot ontwerpprincipes gekomen voor de vormgeving van het onderwijs. Belangrijke aspecten hierin zijn: zelfregulerend en verbindend, betekenisgericht en toepassingsgericht. Concreet krijgen deze visies op onderwijs, bijbehorende didactische principes en ontwerpcriteria gestalte in onderwijs- en werkvormen. In het SW-onderwijs vervullen werkplaatsen en leerteams daarin een centrale rol.

Het panel constateert dat de opleiding met de leerteams in staat is het onderwijs kleinschalig en daarmee persoonlijk te houden. Wekelijks komen studenten in groepen van maximaal 10 studenten als leerteam bijeen, deels onder begeleiding en deels als zelfstandig leerteam. In het leerteam wordt de student begeleid bij het vormgeven van zijn of haar eigen leerproces. Het is een proces van samenwerkend leren; waarmee het niet alleen gaat om met elkaar leren, maar ook van elkaar. Hiertoe wordt van studenten een actieve, lerende, open en onderzoekende houding verlangd. Het leerteam levert een bijdrage aan de ontwikkeling van het reflectieve vermogen van studenten. Studenten ervaren dit ook, zo geven zij aan in de gesprekken. De opleiding experimenteert momenteel in jaar 2 met leerteam met specifieke leerwensen, zo wordt gekeken naar het effect van de inzet van ervaringskennis en oriëntatie op het forensisch werkveld.

In de werkplaatsen brengt de opleiding, vanaf de start, een vervlechting van de beroepspraktijk, onderzoeksactiviteiten en onderwijs samen. Soms is een praktijkvraag leidend, soms meer de vraag vanuit een lectoraat. Het zijn zogenaamde hybride leeromgevingen, waarin co-creërend wordt samengewerkt tussen studenten, docenten, praktijkwerkers, onderzoekers en burgers. Studenten worden uitgedaagd om zelfsturend en onderzoekend met praktijkvraagstukken (ingebracht door het werkveld) aan de slag te gaan. Het leren in de werkplaatsen is gericht op het wat en hoe (beroepsbekwaamheid, inclusief de basiskennis) en op het waartoe (de sociale waarden in relatie tot sociale kwaliteit).

Het panel constateert dat de opleiding vanuit de didactische ontwerpprincipes tot een aantrekkelijke inrichting van het SW-programma is gekomen met werkplaatsen en leerteams. Naast dat de opleiding op deze manier de praktijk en lectoraatsactiviteiten structureel betreft bij en inbedt in het programma, ligt in de opzet de stimulans tot het nemen van verantwoordelijkheid voor het leerproces door de studenten. Het panel vindt dit een krachtig leerconcept. Studenten tonen zich in gesprek met het panel eveneens positief over de opzet en waarderen de praktijkgerichte insteek. Zij geven aan dat de werkplaatsen in jaar 1 hen een adequaat beeld geven van de breedte van het sociaal domein en zien ook een duidelijke relatie tussen de materie aangereikt in de hoorcolleges en workshops binnen de werkplaatsen.

Studenten (voltijd) doorlopen de werkplaatsen in stroomgroepen. Doordat de werkplaatsen altijd aangeboden worden, kunnen studenten daarvan afwijken. Hiermee geeft de opleiding gevolg aan de principes van flexibel en gepersonaliseerd leren. Studenten waarderen deze keuzevrijheid, maar zien ook dat er in de werkplaatsen van het eerste jaar wel niveauverschillen zijn. Als aandachtspunt hierbij kan de opleiding volgens het panel aandacht hebben voor verschillen in begeleiding en de manier waarop met zelfsturing wordt omgegaan. Hier zitten – logisch bij gepersonaliseerd leren – verschillen tussen volgens studenten. Studenten vinden niet elke werkplaats in het eerste jaar geschikt voor de eerste periode. Hierin zou de opleiding sterker in kunnen sturen. Bijvoorbeeld door op voorhand sterker in te zoomen op de diversiteit in leerdoelen van studenten.

Docenten

Per september 2018 zijn er circa 120 docenten werkzaam bij de opleiding Social Work. Dit team vertegenwoordigt in totaal 82 fte aan inzetcapaciteit, waarmee het onderwijs voor ongeveer 1.900 studenten wordt verzorgd. Het panel heeft met verschillende docenten gesproken en haalt uit deze gesprekken het beeld van een enthousiast team dat sterk doordrongen is van haar opleidingsopdracht. De afgelopen jaren is veel tijd en energie besteed aan de ontwikkeling van de nieuwe Social Work opleiding, waarvoor niet alleen een inhoudelijke integratie moest plaatsvinden maar ook een nieuw onderwijsconcept werd ingericht. Het panel vindt dat het team goed de schouders eronder heeft gezet om de benodigde transitie vorm te geven en reeds uit te voeren in de eerste twee studiejaar. De gedegenheid waarmee een en ander is opgepakt, blijkt voor het panel ook uit de teamcoaching die het docententeam ontvangt onder meer gericht op de rolverandering in de coachende rol en voor hen als begeleiders van de werkplaatsen en leerteams. Het panel vraagt wel aandacht en zorg voor de draagkracht van docenten bij het verder in praktijk brengen van de ambitieuze doelstellingen.

Op basis van bestudering van de studie- en professionele achtergronden van het docententeam, constateert het panel dat de benodigde kwalificaties en deskundigheden aanwezig zijn om het SW-bachelorprogramma te verzorgen. De vakinhoudelijke expertise bestrijkt een belangrijk deel van het sociale domein met generieke kennis (o.a. inclusie en participatie) en meer specialistische deskundigheden (o.a. psychologie, pedagogiek en recht). Met 86 procent aan mastergeschoolden en 5 procent aan gepromoveerde docenten is het panel bijzonder positief over het niveau van het team. Bovendien zijn nog eens zeven docenten bezig met een promotietraject. Voorts wordt 12 procent van de inzetcapaciteit ingezet bij praktijkgericht onderzoek dat vanuit het Kenniscentrum Sociale Innovatie wordt georganiseerd. Naast de inhoudelijke deskundigheid ziet het panel in de achtergronden tevens een mooie vertegenwoordiging van kennis en ervaring op onderwijskundig/didactisch en organisatorisch terrein.

De reflecties op het docententeam die studenten deelden met het panel zijn eveneens positief. Studenten noemen de docenten enthousiast en gepassioneerd en ze voelen de ambitie van docenten om een mooie opleiding Social Work neer te zetten. Uit de gesprekken blijkt tevens dat docenten zich naar tevredenheid coachend opstellen. Ze sturen door vragen te stellen en te adviseren, niet door te instrueren. Studenten vinden dit prettig en het past naar de mening van het panel goed bij de thematische en discursieve insteek van het onderwijs. Studenten zien tevens dat de transitie naar het SW-onderwijs een omschakeling vraagt van docenten; ze merken dat het onderwijs voor docenten ook nieuw is. Specifiek wordt in dit verband het leerteam genoemd, waar studenten van de begeleidend docenten een duidelijkere verwachting van de leeropbrengst en -activiteiten willen meekrijgen.

Standaard 3 Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Het panel concludeert dat het systeem van toetsing van de opleiding overtuigend voldoet. Het systeem van toetsing is gestoeld op de principes die hogeschoolbreed in een toetskader en op instituutsniveau in het toetsbeleid zijn neergelegd. Beleidsmatig zit dit systeem goed in elkaar, met aandacht voor relevante kwaliteitseisen aan toetsing en beoordeling. De opleiding kent een gevarieerd toetsaanbod dat zowel qua vorm als inhoudelijk aansluit op het aangeboden onderwijs. De toetsing kent een stevig praktijkgericht karakter, onder meer gefaciliteerd vanuit de werkplaatsen. Naarmate de opleiding vordert neemt het gevraagde niveau in de toetsing toe, onder meer blijkend uit de groei van het integratieve karakter van toetsen. Studenten zijn positief over de toetsing en beoordeling al zien zij wel ruimte voor aanscherping van enkele onderdelen, zoals meer duidelijkheid over beoordelingscriteria. De borging van de toetsing en beoordeling is voldoende op orde. Een toetsexpertgroep en de examencommissie zijn belangrijke actoren in de PDCA-cyclus rondom toetsing.

Onderbouwing

Toetsbeleid

Het toetsbeleid voor de opleiding Social Work, evenals voor de voorlopende opleidingen (voltijd en deeltijd), is gestoeld op de principes die hogeschoolbreed in een toetskader en op instituutsniveau in het Toetsbeleid ISW zijn neergelegd. Langs de kwaliteitspyramide die daarin een centrale functie vervult ten behoeve van de samenhang is er in het beleid aandacht voor kwaliteitsprincipes gekoppeld aan: het toetsbeleid, het toetsprogramma, toets- en beoordelingsinstrumenten, toetsorganisatie en toetsbekwaamheid.

Toetsen wordt beschouwd als cruciale factor in de sturing van het leerproces van studenten. Het gaat daarbij niet alleen om *toetsen van het leren*, maar ook om *toetsen om te leren*. Bij het eerste aspect gaat het de borging van de kwaliteit van de daadwerkelijk gerealiseerde leerresultaten en bij het tweede gaat het primair om de integrale functie van toetsing in het leerproces van studenten. Hierin ziet het panel een duidelijke summatieve en formatieve benadering. Daarnaast ziet de opleiding toetsing ook als leerinstrument voor zichzelf. De informatie vanuit de toetsing (bijv. resultaten) geeft de opleiding informatie over de kwaliteit van het ontwerp en de uitvoering van het onderwijs en vormt daarmee ook een onderlegger voor verbetering.

Het systeem van toetsing zit beleidsmatig goed in elkaar, zo constateert het panel. Er is aandacht voor kwaliteit van de toetsing en beoordeling in zichzelf (o.a. validiteit, betrouwbaarheid en

transparantie), maar ook voor daaraan ondersteunende aspecten zoals de organisatorische kant en de benodigde bekwaamheden.

Toetsprogramma

In het toetsbeleid onderscheidt de opleiding een divers palet aan toetsvormen die ingezet worden in het onderwijs. Het beleid geeft daarbij richting aan het niveau waarop de toetsvormen gebruikt kunnen worden en ook welke kwaliteitseisen in acht genomen moeten worden, onder meer over validiteit, betrouwbaarheid, leereffect, analyse, evaluatie, condities en organisatie. De toetsvormen die de opleiding hanteert variëren van schriftelijk werkstuk (o.a. opdracht, casusanalyse, practicum, procesverslag, reflectieverslag), open vragen toets, MC-toetsen en assessments.

Ten opzichte van de uifaserende opleidingen kent de SW-opleiding grotere toetseenheden, om op die manier de competentiebeheersing van studenten meer in de context te toetsen. Daarmee wil de opleiding de toetsing representatiever laten zijn voor de beroepstaken in het werkveld. Het panel hoorde tijdens de visitatiedag een mooi voorbeeld waarbij voorheen drie losse toetsen nu geïntegreerd zijn tot de toets 'Theater voor ouderen in de wijk Overvecht'. Docenten hebben samen gewerkt aan deze verandering in de toetsing. Zij hebben geoefend met het opstellen van grotere toetseenheden en ook de uiteindelijke toetsen zijn ook samen geconstrueerd. Naast deze samenwerking kunnen docenten ook een beroep doen op een toetsexpertgroep (TEG), die ondersteuning en advies kan bieden. Bij de werkplaatsen is altijd een TEG-lid betrokken, ook om de samenhang over het gehele toetsprogramma te bewaken.

Het panel heeft verschillende toetsen (incl. studentuitwerking en beoordelingen) bestudeerd en constateert dat de opleiding de toetsing goed heeft ingericht. De toetsopgaven, opdrachten passen bij het onderwijs en hebben een zeer sterk praktijkgericht karakter, hetgeen goed gefaciliteerd wordt vanuit de werkplaatsen. Het panel ziet dat het gevraagde niveau in de toetsing toenemen in de eerste twee jaar van de SW-opleiding. Deze opbouw wordt niet alleen op inhoud waargemaakt maar ook door de toepassing van uitdagendere en omvangrijkere toetsvormen. Op die manier neemt het integratieve karakter in de toetsing toe, waarmee studenten steeds meer facetten van het beroep in een toets moeten etaleren. Studenten gaven aan tevreden te zijn over de toetsing in de opleiding. Dit bleek tevens uit het studentenhoofdstuk bij het zelfevaluatie rapport. Studenten waarderen de MC-toetsen en zien aansluiting tussen de werkplaatsgebonden toetsen, de aangeboden theorie en praktijkervaringen die zij daar op doen. In het gesprek met het panel noemen zij de feedback zij van docenten ontvangen op gemaakt werk bruikbaar. Wel zouden studenten graag meer duidelijkheid hebben over de beoordelingscriteria en achten zij finetuning, zoals overleg over interpretatie van criteria, nodig bij de uitvoering van de beoordeling. Het panel ziet dat de opleiding deze aspecten onder de aandacht heeft en moedigt de opleiding aan met deze verbetervoorstellen aan de slag te gaan.

Inrichting afstuderen uifaserende opleidingen

Onderdeel van het systeem van toetsing is tevens het afstuderen; die onderwijsonderdelen waarin studenten hun beheersing van de beoogde leerresultaten tonen. De laatste twee studiejaar betreffen nog de uifaserende opleidingen: CMV, MWD en SPH¹. In onderstaande

¹ Omwille van de leesbaarheid is ervoor gekozen de beoogde leerresultaten van de opleidingen CMV, MWD en SPH als bijlage 3 bij dit rapport op te nemen.

wordt per opleiding (en onderaan voor de deeltijdvarianten) beschreven hoe de opleidingen het afstuderen hebben ingericht.

Afstuderen CMV (voltijd)

In jaar 4 worden alle competenties op bachelorniveau beoordeeld. In het afstuderen worden alle leerresultaten beoordeeld in een afstudeereenheid die bestaat uit een praktijkproject (15 EC), een schriftelijk werkstuk (10 EC) en een eindpresentatie (5 EC). Met deze drieluik toetst de opleiding in samenhang de landelijke CMV-competenties af en het cultureel-creatieve profiel dat specifiek is voor de Utrechtse CMV-opleiding.

Studenten werken in principe in groepen van drie personen aan het praktijkproject en de eindpresentatie. De beoordeling hiervan geschiedt deels gezamenlijk en deels individueel. Het schriftelijk werkstuk is uitsluitend een individuele opdracht. Met de afstudeereenheid als geheel is het de bedoeling dat studenten aantonen dat zij in staat zijn een relevant, innovatief product en/of dienst te ontwerpen evenals de implementatie daarvan te verantwoorden richting de opdrachtgever.

Afstuderen MWD (voltijd en deeltijd)

De beoogde leerresultaten van de opleiding MWD worden gevormd door drie centrale en drie ondersteunende competentieclusters. De opleiding toetst het centrale cluster 'methodisch handelen' in het derde jaar op bachelorniveau als onderdeel van de jaarstage. De beoordeling geschiedt op basis van twee beroepsproducten die studenten inleveren:

- een verslag waarin de student aan de hand van theorie, methodiek en praktijkervaring aantoont te voldoen aan het competentiecluster, en
- een methodisch hulpverleningsplan waarin de student het hulpverleningsproces van een cliënt beschrijft en onderbouwt.

De overige competentieclusters worden in het vierde jaar in een afstudeereenheid op het beoogde bachelorniveau getoetst. De afstudeereenheid is drieledig waarbij elk onderdeel gekoppeld is aan meerdere competentieclusters:

- een praktijkgericht onderzoek van 20 EC, waarin de opleiding vier competentieclusters aftoetst. Het onderzoek wordt in groepjes van drie tot vier studenten uitgevoerd en is gebaseerd op een vraag vanuit de praktijk.
- een artikel (5 EC) waarmee de opleiding de beheersing van drie competentieclusters toetst. In de individuele opdracht schrijven studenten een artikel over een actuele ontwikkeling in de beroepspraktijk en de mogelijke consequenties daarvan.
- ethisch beraad (5 EC) gericht op de toetsing van de bekwaamheid op twee competentieclusters. Studenten kiezen in groepen van drie of vier studenten een ethisch vraagstuk en maken daar elk individueel een analyse van (incl. collegiale raadpleging) als vertrekpunt voor een gemeenschappelijk ethisch beraad.

Afstuderen SPH (voltijd en deeltijd)

Vergelijkbaar met de opzet van de MWD-opleiding toetst de opleiding SPH de beoogde leerresultaten deels in het derde jaar en deels in het vierde jaar. Bij de jaarstage in het derde studiejaar toetst de opleiding het praktijk-handelen van de studenten, gekoppeld aan de beroepskwalificaties uit de segmenten A en B van het landelijke opleidingsprofiel. In die segmenten gaat het om 'hulpverlening aan en ten behoeve van cliënten' en 'het werken binnen

en vanuit een organisatie'. De beoordeling komt tot stand op basis van een adviesbeoordeling van de praktijkbegeleider, een verslag waarin de student aan de hand van theorie, methodiek en praktijkervaring de beheersing van de segmenten (A en B, minus innoveren) aantoont, en twee beoordelingsgesprekken (midden- en eindgesprek) gericht op de beoordeling van het reflecterend vermogen van de student.

Het laatste segment (C) uit het landelijk profiel wordt samen met de kerntaak innoveren in het vierde studiejaar getoetst in de afstudeereenheid. Binnen die afstudeereenheid werken studenten in groepsverband aan een praktijkgericht onderzoek (20 EC), schrijven zij individueel een artikel (5 EC) en stellen zij individueel een notitie op waarmee zij reflecterend hun profilering als SPH'er uiteenzetten aan de hand van de kerntaken (5 EC).

Afstuderen MWD en SPH deeltijd

De afstudeerinrichting van de deeltijdopleidingen MWD en SPH kennen een inrichting van hun afstudeerfasen die nauw verwant is aan de inrichting bij de voltijd. Het handelen in de praktijk dat in de voltijdopleidingen als jaarstage is ingericht, gebeurt bij de deeltijd via een verslag over de beroepstaken en beroepsproducten (MWD 25 EC en SPH 30 EC). De vierdejaars onderdelen zijn eveneens vrijwel gelijk: praktijkgericht onderzoek (20 EC), artikel (5 EC) en een opdracht profileren bij SPH (5 EC) en een ethische beschouwing bij MWD (5 EC). Het enige verschil is dat de praktijkgerichte onderzoeken door de deeltijdstudenten individueel worden uitgevoerd.

Het panel is positief over de opzet van het afstuderen voor alle drie de uitfaserende opleidingen (alle varianten). De opgesplitste bewijsvoering voor het afstudeerniveau bij de opleidingen MWD en SPH doen volgens het panel recht aan enerzijds het handelen dat uiteindelijk van afgestudeerden in de praktijk verlangd wordt, anderzijds wordt met de afstudeereenheid ruimte geboden aan het aantonen van het tactisch/strategisch perspectief en het onderzoekend vermogen dat tevens van afgestudeerden wordt verlangd. Hierbij merkt het panel wel op dat het de hoeveelheid schriftelijke producten dat wordt gevraagd veel vindt. De opleidingen kunnen denken aan een combinatie met andere vormen om tegemoet te komen aan verschillende studentcompetenties die worden gevraagd. De CMV-opleiding kent weliswaar een compactere opzet van het afstuderen, maar ook in deze opzet ziet het panel de ruimte voor studenten om de finale competentiebeheersing aan te tonen. Afgewogen tegen elkaar, zou het panel de tweeledige opzet die bij MWD en SPH gehanteerd wordt meenemen bij de inrichting van de SW-opleiding. Het panel vindt dat hiermee meer recht wordt gedaan aan de concrete (cliënt gestuurde) beroepstaken waarmee de toekomstig sociaal werker te maken zal krijgen. Verder vindt het panel het voldoende passend dat de opleidingen zowel onderdelen van het afstuderen in groepsverband organiseert, maar daarnaast belangrijke onderdelen individueel heeft ingericht. Bij de beoordeling hebben de opleidingen voldoende aandacht voor de individuele bijdragen van studenten aan groepsprojecten. Aandachtspunten hierbij zijn in de ogen van het panel dat de individuele beoordeling beter herleidbaar dient te zijn, i.c. de feedback van de tweede beoordelaar (zie ook navolgende).

Kwaliteitsborging

De opleiding kent een goede PDCA-cyclus om de kwaliteit van toetsing adequaat te borgen. De TEG speelt hierin een belangrijke rol, zoals reeds bleek uit hun betrokkenheid bij de toetsing binnen de werkplaatsen. De examencommissie is eindverantwoordelijk voor de kwaliteit van de toetsing en beoordeling en voert deze rol naar behoren uit. Dit blijkt voor het panel onder meer uit

de steekproef die de examencommissie jaarlijks trekt uit de afstudeerdossiers. Naast een inhoudelijk perspectief op de eindproducten volstaan, kijkt de examencommissie ook naar de uitgevoerde beoordelingen. Een punt waar de examencommissie in haar activiteiten specifiek aandacht voor heeft betreft de individuele competentietoetsing bij groepswerk. Hier is ook extra op gelet bij de inrichting van de toetsing binnen Social Work. Het panel zag in de toetsing van de uitfaserende opleidingen dat hier inderdaad nog een stap te zetten is; zij zag niet altijd een toelichting bij de toegekende individuele scores bij groepswerk. Ondanks dergelijke kleinere aandachtspunten, constateert het panel dat de examencommissie haar rol scherp in beeld heeft en dat zij hier voldoende adequaat uitvoering aan geeft.

Terecht wordt het zorgen voor toetskwaliteit door de opleiding gezien als een bredere opdracht. Hoewel de examencommissie de borgende rol vervult, ziet het panel dat ook op veel andere niveaus kwaliteit-stimulerende, borgende (deel)activiteiten plaatsvinden. Zo wordt het vier-ogenprincipe zowel bij toetsconstructie als bij de beoordeling ingezet, werkt de opleiding met toetsmatrijzen en is er aandacht voor scholing (BKE/SKE) om de toetsbekwaamheid van het team te versterken. Aanvullend vinden ook kalibreersessies plaats.

Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten

De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Conclusie

De opleiding ontvangt voor deze standaard het oordeel **voldoende**.

Om zich een beeld te vormen van de realisaties van de beoogde leerresultaten, bestudeerde het panel vijftien afstudeerdossiers van afgestudeerden CMV, MWD en SPH. Over de drie opleidingen (incl. voltijd en deeltijdvarianten) heen is het panel positief over de realisaties van de bereikte competentiebeheersing. In de praktijkgerichte onderzoeksprojecten, reflecties en andere verslagen ziet het panel dat de afgestudeerden overtuigend voldoende zijn toegerust het werkveld tegemoet te treden. Het meso- en macroperspectief kan – tegenover het microperspectief – nog wat sterker verankerd worden in de uitwerkingen om de waarde van de onderzoeken verder te verbreden. Alumni en vertegenwoordigers van het werkveld tonen zich positief over het niveau van de opleiding en zien de opleidingskwaliteit ook in de wijze waarop de opleiding de vernieuwing naar Social Work vormgeeft.

Onderbouwing

Panelbeoordeling afstudeerdossiers

Om zich een beeld te vormen van de realisatie van de beoogde leerresultaten, bestudeerde het panel afstudeerdossiers van afgestudeerden CMV, MWD en SPH. Uit lijsten met afgestudeerden uit de afgelopen twee jaar selecteerde het panel in totaal vijftien eindwerken. In die selectie werd gezorgd voor een representatieve spreiding over de opleidingen, varianten, jaar van afstuderen en naar eindcijfers (hoog – middel – laag). Naar rato van het aantal afgestudeerden per opleiding werd gekomen tot een selectie van drie CMV afstudeerdossiers en van MWD en SPH voor elk zes afstudeerdossiers (incl. dossiers van de deeltijdopleidingen).

Over de drie opleidingen (voltijd en deeltijd) heen is het panel positief over de realisatie van de beoogde leerresultaten. De afstudeerdossiers laten zowel qua inhoud, oriëntatie als niveau zien dat er beginnende beroepsprofessionals voor het CMV-, MWD- en SPH-werkveld worden opgeleid. In de praktijkgerichte onderzoeksprojecten, reflecties en andere verslagen ziet het panel dat de afgestudeerden overtuigend voldoende zijn toegerust het werkveld tegemoet te treden. Het panel ziet dat afstudeerders relevante, veelal actuele thema's/onderwerpen nemen voor hun praktijkgerichte onderzoeken. Ze zijn in staat de onderwerpen te vertalen naar een voldoende passende onderzoekaankpak en deze op te volgen bij de uitvoering van het onderzoek. Uit de beoordelingen blijkt dat de opleidingen adequaat signaleren wanneer onderwerpen complexer zijn óf de materie meer diepgang van de afstudeerders vragen. Het panel ziet dat de opleiding hierin adequaat de ondergrens bewaakt. Wel merkt het panel op dat de opleiding sterker mag bewaken dat door afstudeerders het meso- en macroperspectief sterker verankerd

wordt in de uitwerkingen. Op die manier kan de waarde van de onderzoeken verder verbreed worden.

Naast de praktijkgerichte onderzoeken heeft het panel tevens de (reflectie)verslagen, artikelen en andere producten bestudeerd die verbonden zijn met het uitgevoerde onderzoek, de jaarstage of het ethisch beraad/ de ethische beschouwing. Ook over deze uitwerkingen is het panel te spreken. Het toont onder meer het adequate methodische, handelingsvermogen van de studenten in de praktijk en getuigt van de bewustheid van de dilemma's die zich in hun toekomstige beroepsuitoefening kunnen voordoen, inclusief hun omgang daarmee.

Tussenproducten Social Work

Om het beeld over de realisatie van de leerresultaten te completeren, heeft het panel ook kennisgenomen van verschillende studentuitwerkingen behorend tot het nieuwe programma Social Work. Deze uitwerkingen zijn weliswaar geen werken waarin de competenties op bachelorniveau getoetst worden, maar vormen daartoe wel de opmaat. En deze vormen een passende opmaat, zo vindt het panel. In het bijzonder valt het het panel op dat de producten al een krachtigere praktijkverbinding tonen, hetgeen plausibel toe te schrijven lijkt aan de sterkere en bovendien eerdere vervaechting met de praktijk in het SW-programma. De inrichting van het programma met de werkplaatsen als broedplaats tussen opleiding, beroepspraktijk, lectoraten en studenten werpt daarmee haar vruchten af.

Reflectie alumni en werkveld

Langs verschillende kanalen, o.a. alumni-onderzoeken en gesprekken met alumni en werkveldvertegenwoordigers, nam het panel kennis van de tevredenheid van afgestudeerden en werkveldvertegenwoordigers over de opleidingen. Zij tonen zich positief over de bagage die de opleiding aan de studenten meegeeft en het niveau dat afgestudeerden hebben, waarbij zij de uitfaserende opleidingen als referentiekader hebben. De opleidingskwaliteit blijkt voor hen ook uit de zorgvuldige en krachtige ontwikkeling die de laatste jaren is doorgemaakt tot opleiding Social Work. Er wordt veel verwacht van de diepgaandere invlechting van de beroepspraktijk in de werkplaatsen en de ontwikkeling die studenten daarmee doormaken.

Eindoordeel over de opleiding

Oordelen op de standaarden

Het visitatiepanel komt tot de volgende oordelen op de standaarden:

Standaard	Oordeel
<i>Standaard 1 Beoogde leerresultaten</i>	Voldoende
<i>Standaard 2 Onderwijsleeromgeving</i>	Goed
<i>Standaard 3 Toetsing</i>	Voldoende
<i>Standaard 4 Gerealiseerde leerresultaten</i>	Voldoende

De oordelen zijn gewogen volgens de beslisregels van de NVAO. De opleiding biedt met het profiel een sterk doordacht programma, dat is vormgegeven vanuit een eigen visie met betrokkenheid van het lectoraat. Dit is goed verankerd. De kwaliteit van de opleiding is voor het panel voor de verschillende onderdelen overtuigend aangetoond. De kwaliteit van het programma steekt daar in de ogen van het panel in zijn geheel bovenuit. De onderwijsleeromgeving waardeert het panel dan ook als goed.

Het visitatiepanel beoordeelt de kwaliteit van de bestaande hbo-bacheloropleiding Social Work van Hogeschool Utrecht als **voldoende**.

Aanbevelingen

Het panel geeft de opleiding de volgende aanbevelingen mee:

Standaard 1

- De opleiding kan verder aandacht schenken aan het verder ontdekken en neerzetten van een eigen identiteit en hierbij vooral ook inzetten op de beroepsinhoudelijke kant. Dus het sterk sociaal werk en alle profielen inclusief welzijn en samenleving.

Standaard 2

- Binnen de doordachte opzet van het programma kan de opleiding nog aandacht schenken aan het van de samenhang voor studenten. Dit hangt voor het panel samen met het verder onderling afstemming tussen docenten in het kader van studentbegeleiding versus zelfsturing van de student.
- Het panel beveelt de opleiding verder aan aandacht te hebben voor draagkracht in het team, en een balans tussen werkdruk en doorontwikkeling en vernieuwing. Een concrete tip hierbij is om de waarden van sociaal werk in het onderwijs te benutten als thema's voor het gesprek onderling over het werk als docent in het instituut. Door dat gesprek op te zoeken wordt een deel van die waarden al doorleefd, en komt de sturingsfilosofie in lijn met de inhoud van de opleiding. Dat zou dan dubbel en dwars recht doen aan de kwalificatie Sterk Sociaal Werk.
- Het panel geeft de opleiding mee te overwegen een goed basisboek sociaal werk te introduceren, bijvoorbeeld (en bij voorkeur) in jaar 1. Juist dan om studenten te socialiseren in het beroep, te kunnen laten uitleggen wat sociaal werk is en bij te dragen aan sterk sociaal werk. Een dergelijk basiskader helpt studenten ook om de samenhang tussen thema's beter te zien als logische ordening voor het onderwijs (eerder opmerking).

Standaard 3

- De opleiding is voornemens het criterium gerichte interview als toetsvorm in te bedden in de toetsing van het afstudeerniveau. Het panel onderschrijft dit voornemen voor variatie.
- De opleiding kan meer standaard kalibreersessies en de resultaten daarvan gebruiken voor doorontwikkeling van toetsen en het versterken van intersubjectiviteit. Hiervoor is professionele ruimte onontbeerlijk.
- Biedt bij groepsproducten per individu een beoordeling met toelichting of anderszins een duidelijke aanduiding van het individuele aandeel in collectieve producten.

Standaard 4

- Bij afstudeerniveau kan de opleiding ook aandacht hebben voor micro-meso-macroniveau in relatie tot het interveniëren van sociaal werkers. De afstudeerwerken brachten een beeld met veel nadruk op het microniveau. Daarnaast werd het meso- of macro-niveau vaak uitgelegd als het werken in en vanuit een organisatie. Terwijl het bij meso-niveau gaat om gemeenschappen (buurt, wijk straat, netwerk) en macro-niveau om overheidsbeleid, maar ook om maatschappelijke ontwikkeling en de sociaal werker heeft op al die niveaus handelingsrepertoire te hebben. Dat laatste (vanuit die definitie) werd niet zo herkend in studentwerken.

Bijlagen

Bijlage 1 Bezoekprogramma

Opleiding:	Bachelor Social Work HU	
Bezoekdatum:	Dinsdag 4 december 2018	
Locatie:	Padualaan 101, Utrecht	
Ruimte:	PL101-0.406, tegenover de receptie	
08.45-09.00	Inloop & ontvangst auditpanel	
09.00-09.30	Presentatie opleiding	
		Docent, lid innovatieteam Student SW jaar 2, voorzitter GOC
09.30-11.00	Intern overleg panel en materiaalbestudering	
11.00-12.00	St. 4: Gerealiseerd eindniveau/afstuderen	
		Alumnus MWD Alumnus CMV Afstuderend SPH Docent, afstudeercoördinator MWD Docent, afstudeercoördinator CMV Docent, afstuderen SPH Docent, afstuderen deeltijd, deskundig onderwijsinnovatie Cultuurmakelaar en projectleider Aan de Slinger, praktijkbegeleider (CMV) Medewerker en trainer expertisecentrum SAVE, praktijkbegeleider (MWD)
12.00-12.45	Lunch en intern overleg panel	
12.45-13.45	St. 1+st. 2 Beoogde eindkwalificaties en Onderwijsleeromgeving	
		Student SW jaar 2, voorzitter GOC Student SW jaar 1, Lid VAC-SW Docent, lid innovatieteam Docent, voorzitter Instituutsraad Docent, onderzoeker KSI Directeur Kenniscentrum Sociale Innovatie, Lector Innovatieve Maatschappelijke Dienstverlening, voorzitter curriculumcommissie SW Sociaal werker, Buurtteam Sociaal Leidsche Rijn Utrecht Programmamanager Innovatie en deskundigheid, Versa Welzijn
13.45-14.00	Pauze en intern overleg panel	

14.00-15.00	St.3: Toetsing en borging	
		Student SW jaar 2, voorzitter VAC-SW Student CMV jaar 4, lid GOC Docent, vicevoorzitter Instituutsraad Docent, voorzitter examencommissie Docent, lid examencommissie Docent, lid toetsexpertgroep
15.00-15.15	Pauze en intern overleg panel	
15.15-15.45	Studenten	
		Student SW jaar 1 Student SW jaar 2 Student SPH jaar 3 Student CMV jaar 4 Student SW deeltijd jaar 1
15.45-16.00	Pauze en intern overleg panel	
16.00-16.30	Opleidingsmanagement	
		Opleidingsmanager SW jaar 1 Opleidingsmanager SW jaar 2 Opleidingsmanager Onderwijsinnovatie Directeur Instituut voor Social Work
16.30-17.15	Beoordelingsoverleg panel	
17.15-17.30	Terugkoppeling bevindingen – lokaal PL101-0.306	
	Panel Team & Management	

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

Documenten meegestuurd met het zelfevaluatie rapport

- A, B, C, D: Landelijke Opleidingsprofielen SW, CMV, MWD en SPH
- E, F: Studiegidsen 2018-2019 SW VT en DT
- G: Beknopt overzicht van onderwijzend personeel
- H: Excerpt Strategisch meerjaren Personeelsplan, betreffende deskundigheidsbevordering onderwijzend personeel inzake onderwijsinnovatie
- I: Toetsbeleid ISW voor SW, CMV, MWD en SPH
- J: Ontwerp Social Work jaar 3 en 4 inclusief Toetsprogramma SW jaar 1, 2.3 en 4
- K: Jaarverslag Examencommissie
- L: Beleidsnotitie Internationalisering

Documenten bestudeerd tijdens de visitatie

Standaard 1

- Landelijk opleidingsdocument Sociaal Werk
- Uitwerking van het landelijk opleidingsdocument Social Work bij HU leerwijzer
- Dekking en verantwoording landelijke kwalificaties
- Overzicht beroepstaken en leeruitkomsten
- Uitwerking beheersingsniveaus

Standaard 2

- Beleidsnotities internationalisering 2018
- Analyse NSE en HBO-Monitor
- SW jaar 1 en 2 onderwijsleeromgeving
 - Studiegidsen
 - Leerteams
 - Voorbeelden co-creatie onderzoek en praktijk
 - Informatie praktijkleren in werkplaatsen
- Ontwerpcriteria onderwijsinnovatie SW vastgesteld
 - Toelichting wijzigingen ontwerpcriteria voltijd en deeltijd mei 2018
 - Ontwerp jaar 3 en jaar 4 opleiding SW inclusief toetsprogramma
 - Projectplan onderwijsinnovatie SW jaar 3 en jaar 4
 - Planningsdocument jaar 3 en 4
 - SW jaar 3 en 4 voorlichting voor studenten SW 2

Standaard 3

- Toetsbeleid ISW
- Toetsmatrijzen jaar 1, 2 en 3 (voltijd en deeltijd)
- Toetsprogramma SW
- Documenten examencommissie, waaronder jaarverslagen ISW, aanwijzing examinatoren ISW en beoordeling afstuderen 'oude stamopleidingen'

Standaard 4

- CMV: overzichten afgestudeerden, afstudeerhandleiding, selectie afstudeerdossiers
- MWD: overzichten afgestudeerden, selectie afstudeerdossiers (voltijd en deeltijd)
- SPH: overzichten afgestudeerden, selectie afstudeerdossiers (voltijd en deeltijd)

Bijlage 3 Competentieoverzichten CMV, MWD en SPH

Competentieoverzicht Culturele en maatschappelijke vorming

1. Verkennen, onderzoeken, analyseren
2. Contactleggen en begeleiden
3. Ontwerpen en ontwikkelen
4. Organiseren, netwerken, bemiddelen
5. Bedrijfsmatig & organisatiegericht handelen
6. Beleidsmatig & strategisch handelen
7. Eigen professionaliteit ontwikkelen
8. Het ontwikkelen van de beroepspraktijk en het beroepsmatig handelen
9. Profileren, legitimeren en maatschappelijke steun verwerven

Overzicht beroepsopgaven (of taakgebieden) MWD

(ontleend aan het beroepsprofiel maatschappelijk werk, NVMW 2011)

1. Directe en indirecte hulp- en dienstverlening

Werken *met* en namens cliënten; psychosociaal hulpverlenen.

Werken *voor* cliënten en potentiële cliënten; signalering, belangenbehartiging, preventie

2. Werken in en vanuit een arbeidsomgeving

Werken binnen een organisatie

Werken in samenwerkingsverbanden

3. Werken aan professionaliteit en professionalisering

Zichzelf ontwikkelen in het beroep

Ontwikkelen van het beroep

Overzicht competenties Maatschappelijk Werk en Dienstverlening

1. Normatief handelen
2. Methodisch handelen
3. Ontwikkelingsgericht en ondernemend handelen
4. Uitdrukkingsvaardigheid
5. Samenwerken
6. beroepsontwikkeling

Overzicht competenties Sociaal Pedagogische Dienstverlening

1. methodisch hulpverlenen
2. ontwerpen van programma's
3. versterken van de cliënt
4. hanteren van de relatie
5. benutten van de context
6. verantwoorden van handelen
7. professioneel samenwerken
8. signaleren en initiëren
9. organiseren en beheren
10. sturen
11. innoveren
12. kritisch reflecteren
13. profileren en legitimeren
14. professionaliseren
15. onderzoeken